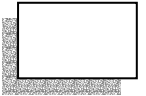
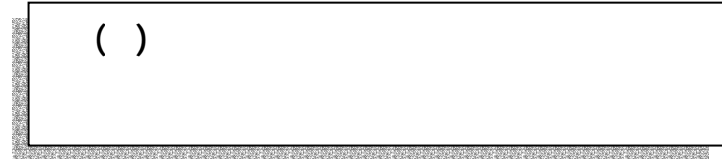

( )

:

:

:

تصویر بودجه سال ۱۳۸۴ بخش کشاورزی در لایحه بودجه، نشان می‌دهد که تنظیم آن بر مبنای اهداف بخش در برنامه چهارم صورت نگرفته است. شیوه تنظیم بودجه نشان از ادامه طرح‌های گذشته، حفظ ساختار موجود و عدم تغییر در روش‌های اجرایی دارد. حجم فعالیت‌های پیش‌بینی شده نیز با اهداف برنامه سازگاری ندارد.

اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش اگرچه افزایش یافته ولی با توجه به حجم کسری ۹۸ هزار میلیارد ریالی در هزینه‌های دولت که می‌باید از طریق واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی تأمین شود. با توجه به اتکای بخش مهمی از این واگذاری‌ها به فروش اوراق مشارکت و استفاده از حساب ذخیره ارزی، انتظار نمی‌رود که بیش از ۵۰ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه بخش قابل تخصیص شود. به این ترتیب به رغم افزایش ظاهری بودجه بخش کشاورزی در سال ۱۳۸۴ در عمل سرمایه‌گذاری دولت در بخش کشاورزی با کاهش چشمگیری مواجه خواهد شد. تنها راه حل مشکل کسر بودجه دولت، کاهش هزینه‌هاست که بخشی از آن را می‌توان از طریق اعتبارات مربوط به ساختمان‌های اداری (ساختمان‌های دولتی و شرکت‌های دولتی) و فروش ساختمان‌های اضافی تأمین کرد.

ارقام اعتبارات مربوط به ساخت و سازهای دولتی و شرکت‌های دولتی بیش از کسر بودجه دولت است.

به هر حال در صورتی که برای کسر بودجه مورد اشاره چاره‌ای اندیشیده نشود سرمایه‌گذاری‌های پیش‌بینی شده در بخش کشاورزی و همین‌طور سایر بخش‌ها محقق نخواهد شد.

۱. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه در بخش کشاورزی: تغییر در طبقه‌بندی طرح‌ها و ادغام‌های انجام شده در تنظیم بودجه که اهداف مشخصی را هم دنبال نمی‌کند، در عمل مشکلاتی را در مقایسه اعتبار سال‌های گذشته و سال ۱۳۸۴ موجب شده و از شفافیت بودجه کاسته است.

در جداول ۱ و ۲ اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و همچنین فصل کشاورزی و منابع طبیعی در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ مقایسه شده است. ارقام این جداول نشان می‌دهد که اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی حدود ۵/۶ درصد و اعتبارات ملی و استانی حدود ۱۰/۴ درصد رشد داشته است.

رشد اعتبارات برنامه‌های مختلف بخش متفاوت است و منطبق بر اهداف برنامه تنظیم نشده است. اعتبار برنامه زراعت و باغبانی رشدی حدود ۵/۸ را نشان می‌دهد. معلوم نیست این مبلغ برای چه اهدافی در نظر گرفته شده است. با توجه به هدف خودکفایی در محصولاتی نظیر گندم، گوشت قرمز، گوشت سفید و ... می‌باید برای این محصولات اهداف کمی مشخص در نظر گرفته می‌شد و بر آن اساس اعتبار تعیین می‌شد. در برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی (آب و خاک) ۴/۸ درصد رشد در اعتبارات پیش‌بینی شده که با توجه به اهداف برنامه رقم مناسبی به نظر نمی‌رسد و معلوم نیست چه مقدار از هدف برنامه از این طریق تحقق خواهد یافت.

(مبالغ به میلیون ریال)

( )		*	
۸/۰	۴۳۴۱۵۳۴۸۴	۴۳۰۸۸۵۸۸	فصل کشاورزی و منابع طبیعی
۵۰/۰	۳۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	از فصل آموزش
۲/۴	۲۸۲۳۷۵	۲۷۳۴۷۱	از فصل منابع آب
۲۰/۰	۶۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	از فصل صنعت و معدن
-۱۰/۴	۲۴۷۳۵۷	۲۷۵۹۷۴	از فصل بازرگانی و تعاون
-۱۶/۸	۱۹۸۰۰۰	۲۳۸۰۰۰	از فصل حمل و نقل
۸۳/۹	۱۱۳۷۵۰	۶۳۹۰	از فصل مسکن، عمران شهری، روستایی و عشایری
۵/۶	۵۳۱۷۹۶۶	۵۳۰۳۴۲۳	جمع اعتبارات ملی
۲۲/۹	۲۳۳۷۰۰۰	۱۹۰۱۰۰۰	اعتبارات استانی (ارقام اولیه)
۱۰/۴	۷۶۵۴۹۶۶	۶۹۳۵۴۲۳	جمع ملی و استانی
	۳۶۰۰۰۰	-	اضافه می شود اعتبار پیش بینی شده در بند «ب» تبصره «۱۱» (کمک های فنی و اعتباری برای برقی کردن چاه های کشاورزی)
		-	

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۸۴.

* اطلاعات سال ۱۳۸۳ از منابع سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت جهاد کشاورزی استخراج شده است.

( )		*	
۵/۸	۵۶۰۰۰۰	۵۲۹۰۷۴	برنامه زراعت و باغبانی
۱۰/۱	۲۵۵۰۰۰	۲۳۱۶۲۶	برنامه دام و طیور
۲۰/۲	۶۰۰۱۰۰	۵۰۰۰۰	برنامه ترویج کشاورزی
۹/۴	۴۸۵۴۰۰	۴۴۳۵۰۰	برنامه جنگل و مرتع
۳/۲	۵۱۲۵۶۸	۴۹۶۴۴۷	برنامه آبخیزداری
۴/۸	۸۱۴۰۰۰	۷۷۶۹۸۵	برنامه ساماندهی اراضی کشاورزی (آب و خاک)
۶۸/۰	۴۲۰۰۰	۲۵۰۰۰	برنامه بیابان زدایی
۳۷/۲	۵۲۹۸۰۰	۳۸۶۲۰۶	برنامه پژوهش های کاربردی
-۱۰/۱	۱۳۴۷۰۰	۱۴۹۷۹۵	برنامه سیاست گذاری، مدیریت و نظارت بر فعالیت ها
۲/۲	۱۰۲۱۹۱۶	۹۹۹۹۵۵	برنامه کمک های فنی و اعتباری به بخش خصوصی و تعاونی
/			
	۳۶۰۰۰۰	-	اضافه می شود اعتبار پیش بینی شده در بند «ب» تبصره «۱۱» (کمک های فنی و اعتباری برای برقی کردن چاه های کشاورزی)
		-	

مأخذ: لایحه بودجه ۱۳۸۴.

* اطلاعات سال ۱۳۸۳ از منابع سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت جهاد کشاورزی استخراج شده است.

با توجه به فقدان اطلاعات به روز و در مقیاس مناسب از اراضی کشاورزی کشور و تغییر کاربری‌های زیاد این اراضی، ضروری بود برای تهیه نقشه با مقیاس مناسب از اراضی کشاورزی، اعتباری پیش‌بینی می‌شد.

توسعه بیمه در بخش کشاورزی از دیگر مسائل مبرم بخش کشاورزی است که می‌تواند جایگزین اقدامات مقطعی نظیر مبارزه با خشکسالی و ... شود. در بودجه بخش این مورد نیز مغفول مانده است.

ادغام فصل منابع طبیعی در فصل کشاورزی نیز جای سؤال دارد. دلایل تفکیک این دو فصل که در چند سال گذشته انجام شده بود، آیا در حال حاضر وجود ندارد. جدایی برنامه‌های منابع طبیعی از فصل کشاورزی با توجه به ماهیت فعالیت‌های این دو بخش ضروری است.

تجمع اعتبارات بخش تحقیقات، عملاً روابط سلسله مراتب اداری را در بخش‌های تحقیقاتی تسری می‌دهد که با اهداف و فضای تحقیقاتی همخوانی ندارد. شمول ماده (۴۹) قانون برنامه چهارم، به این‌گونه اعتبارات عملاً امکان هدفمند کردن برنامه‌های تحقیقاتی و نظارت بر آن را مشکل کرده است و هماهنگی آن با اهداف تولیدی تعیین شده بخش امکان‌پذیر نخواهد بود.

در جدول ۱۷ لایحه که واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی احصا شده، واگذاری بعضی از فعالیت‌ها فاقد منطق است و آثار جانبی این‌گونه واگذاری‌ها می‌باید مدنظر قرار گیرد. به طور مثال واگذاری تولید، عمل آوری، بازاریابی و صادرات ماهیان خاویاری از این جمله است. با توجه به کاهش ذخایر ماهیان خاویاری، آیا واگذاری این فعالیت به بخش خصوصی می‌تواند به حفظ ذخایر این ماهیان کمک کند. چگونه و با چه ابزاری فعالیت بخش خصوصی کنترل خواهد شد. این واگذاری به چه سازمان یا افرادی صورت خواهد گرفت که هم جنبه اقتصادی کار و هم جنبه حفظ ذخایر را رعایت کند. سود و زیان ناشی از این واگذاری برای دولت چه مقدار خواهد بود.

واگذاری اراضی مجاور بنادر صیادی و نواحی شیلاتی مورد دیگری است که حدود آن مشخص نیست. چه مقدار زمین در اجرای این مورد واگذار خواهد شد و درآمد ناشی از آن چگونه به مصرف خواهد رسید. آیا این مجوز، زمینه‌ای برای واگذاری بخش دیگری از اراضی کشاورزی نخواهد شد؟

واگذاری تولید انواع واکسن، سرم و مواد بیولوژیک یعنی مؤسسه رازی به بخش خصوصی با چه هدفی صورت می‌گیرد. مؤسسه رازی مؤسسه‌ای تحقیقاتی تولیدی است؛ پس از واگذاری این مؤسسه فعالیت‌های تحقیقاتی این مؤسسه چگونه ادامه خواهد یافت. در حال حاضر تولیدات مؤسسه به قیمت نازل در اختیار وزارت بهداشت و درمان و سازمان دامپزشکی قرار می‌گیرد که در صورت واگذاری، قیمت تولیدات آن به ده‌ها برابر افزایش خواهد یافت که بر هزینه‌های دولت (به‌عنوان خریدار اصلی) خواهد افزود. آیا محاسبه هزینه فایده این واگذاری محاسبه شده است؟

پیشنهاد می‌شود موارد فوق از فهرست جدول ۱۷ لایحه حذف شود.

در تبصره «۱۱» بند «ب»، یک در هزار ارزش نفت خام تولیدی برای برقی کردن چاه‌های کشاورزی منظور شده است. همچنین در بند «ق» تبصره «۲»، بانک کشاورزی موظف شده است تسهیلات لازم را به کشاورزان بدهد. این شیوه از بودجه‌نویسی عملاً عدم شفافیت در اعتبارات را به همراه دارد. با توجه به این‌که واریز یک در هزار فوق به حساب بانک کشاورزی زمان مشخصی ندارد و هماهنگ‌سازی پرداخت تسهیلات به کشاورزان با منابع تأمین شده از یک در هزار فوق به آسانی میسر نیست. پیشنهاد می‌شود معادل مبلغ یک در هزار فوق به سرجمع اعتبارات بخش اضافه شود و یک در هزار فوق به حساب خزانه واریز گردد.

:

درپاره لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور (۱۹) نگاهی به اعتبارات
بخش کشاورزی

: مطالعات زیربنایی

: محمد کاظم محقق

:

: کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی

:

:

: